

Natales. Natalitia

819

A Plut. lib. 8. sympos. prob. 1. mentionem facit Φερδίνας Socratis, quæ sexto die mensis, Thargelionis dicti fuerunt celebrata, & Platonis, quæ postridie eius dies ab illis fuerunt agi solita. Quo in loco notabis, Φερδίνα appellari festivitates natalitiae in mortuorum honorum celebratas, contra illam paulò ante commemoratam Ammonij distinctionem. Ibidem & Euripiudem die natali Dionysij senioris, Sicilia tyranni mortuum esse: & Regem Attalum in natalitis suis diem suum obiisse: & Platonem atque Carneadem, ambos die septimo Thargelionis mensis, Apollini sacro (vnde Hebdomagenes dictus est) natus fuisse, commemorat.

NAV CRATITARVM.

Naeratitæ, teste Aten. lib. 4. in Prytanæ conuiua soliti sunt agere in genethliis, hoc est natalibus Dionysiatis, & Vesta, quam Pritanitida vocabant, albis induiti vestibus quemam Prytanicas vocant.

ROMANORVM.

Romani quoque cum suis, tum aliorum & viatorum, & mortuorum, dies natales, genitalesve multis cum ceremoniis, sacrificiis, atque conuiuis celebrate consuerunt: id quod ex multis litterarum monumentis colligere licet. Virg. Eclog. 3.

Phyllida mitte mihi mens est natalis, Iola.
Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venio.

PUBLICA.

Nec verò priuatum tantum nonnulli dies suis natales summa cum latitia ac voluntatibus celebrate consuerunt: verum etiam publica & solenam quædam ferunt natalitia, ab viuentero populo celebrari solita, in illorum etiam mortuorum honorem, qui de Repub. bene meriti fuerunt. Id quod Lazius lib. 3. de Repub. Rom. testatur, cum inquit: Apud Romanos natalitia huiusmodi conuiua publica fuerunt, atque adeo post mortem etiam (vt apud nos beneficia sacra) editu in hoc pecunia locato, memoria eius, qui obierat, retinendæ, conseruandæ causa, celebrate.

Ad hoc quidem genus conuiuij alludunt inscriptiones vetustatis in Italia reperta. Spoleti in æde S. Pontiani.

TRIB. MIL. LEG. XV. APOLLINARIS ET LEG. V. MACEONIC. HIC LEGAVIT TESTAMENTO MUNICIP. H-S. LXVI. C. MONET. VT EX REDITV EIVS SVMMÆ QVOTANNIS VIII. IDVS NOVEMB. NATALI SVO MUNICIP. EPVLVM ET CRVS. ET MVL SVM DARETVR.

REATAE.

T. FVN DILIO GEMINO VIVIR. AVG. MAG. IVV. AVGVSTALES PATRONO ET QVINQ. PERPETVO OPTIME MERITO HIC ARCE AVGVSTALIVM SE VIVO H-S. XX. DEDIT: VT EX REDITV EIVS SVMMÆ DIE NATALE SVC. IIII. KAL. FEBRV. PRÆSEN. VESPERENTVR. ET OB DEDICATIONEM. STATVÆ DECVRIONIB. ESSE VIRIS ET IVVENIBVS SPORTVLAS ET POPVLO EPVLVM ET OLEVUM EADEM DIE DEDIT.

Ipsius quoque viris Roma diem natalem qui fuit. 12. Calendarium Maij, in quo Romulus augurio capto virbem aratro designauerat, celebrate consuerunt. Sacra quæ illo die fiebant pastorali dæc Pali, hoc est, telluri, Parilia dicta fuerunt, vel à Pario, quod pro partu pecudum celebrabantur, vt vul Varro, quasi Palilæa à Pale Dea, cui illa offerebantur.

Romani similiter Calendas Martias, quod eo die natum crederent Romulum, qui fundamenta imperij iecerat, ad tanquam terum incrementa semina dederat, celebrabantur, nec non Nonas Ianuarias, quod ea die Ser. Tullius in lucem editus existimaretur, Alexandri quoque Seueri & eius matris dies natalis magna festivitate religiosissime fuit à Romanis cultus, vt testis est El. Lampridius. Octauius quoque Augustus, lulij natalem maximis honoribus decoravit.

Sic apud Syracusanos Timoleontis natalis publice culatus, quod insignes victorias semper suo natali reportavit patriæ.

Adoptionis quoque natalem à Romanis celebrari fuisse solitum illa El. Spartanæ testatur die Hadriano. Quinto idum Augufti delegatus Syrie litteras adoptionis accepit, quando & natalem adoptionis celebrari iussit. Tertio idum earundem, quando & natalem imperij statuit celebrandum, excessus ei Traiani nunciatus est.

DII. NATALES INVOCATI.

Soliti etiam fuerunt illis diebus Iunonem præsertim & Genium, ceu Deos vita huiusc, atque lucis almar largitores, potissimum colere, vnde etiam Natales à Poëtis fuerunt cognominati. Tibullus.

Natalis Iuno sanctos cape thuris aceruos.

Quos tib dat tenera docta puella manu.

Idem de Genio:

At tu natalis quoniam Deus omnia sentis.

Græci Φερδίνα quo nomine etiam Iouem, & Lucinam appellantur.

CHRISTIANIS QVANTVM LICITVS

EORVM CVLTVS.

Christianos Ecclesiæ primiriæ exercitatos superstitionem luxuriosa natalitia celebrandi consuetudinem, & ab ea exhortuisse, veterum testimoniis probatur.

Certe Origenes hom. super Lætitium, ita ait: Nemo ex omnibus Sanctis inuenitur diem festum, vel conuiuum magnum egisse in die natalis sui. Nemo inuenitur habuisse lætitiam in die natalis filii vel filia sua. Soli peccatores super huiusmodi nativitatem lætantur.

Inuenimus enim in veteri quidem Testamento, Pharao nem Regem Ægypti diem natalis sui cum festivitate celebrantem: in novo verò Testamento Herodem: utique tamen eorum, ipsam festivitatem natalis sui profusione humani sanguinis eruentur. Ille enim præpositum pistorum; hic S. Ioannes prophetam obtuncatam in carcere. Sancti verò non solum non agunt festivitatem in die natalis sui: sed & spiritu sancto replete, exercitantur hunc diem: Subiicit Jeremias & Job exempla, quorum utique diem nativitatis sua diris deuocunt. Vnde concludit nativitatem nostram corpoream, esse immundam: vnde & maledictione digna sanctis viris visa sit, & expiationis indigna.

Non equidem huiusmodi die natalium celebrandi motem, vt olim apud omnes ferè gentes, ita hodie quoque apud nonnullos vistatum, per se simpliciter improbarim, modo pia adhibeat modetia, absit luxus atque superflusio. Nam cum ingens sit Dei dominum hominem nasci, vita luſisque huius iucundæ, atque salutatis participem fieri, non alienum, meo iudicio, est à pīj honestique viri officio, de eo gratias Deo ageare, & animi hilatitudinem in gratiis agendis, molesti aliquis conuiuij quasi externo symbolo testificari.

D. quoque August. lib. 2. de Ord. cap. 1. fatetur, se diem natalem suum celebrasse, & non paruum de hac re disputationem cum conuiuij suis habuisse, eamque in libellum contulisse: quia nihil aptius vera Philosophia sibi videretur. Et lib. 1. Retract. c. 2. Ex occasione diei natalis, se scripsisse refert librum de Beata vita.

CHRISTIANORVM NATALITIA.

Observatione dignissimum est, dies illos, quibus olim Martyres pro Christo mortem fortissime oppeterunt. Φερδίνα, hoc est, natalitia, seu natalia ipsorum fuisse vocatos, propter quod per mortem in Christo ad vitam verè vitalem, hoc est æternam & immortalem transirent, atque renascerentur, secundum illud Christi Ioh. 11. de Lazaro: Non est mortuus sed vivit. Item. Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: vnde etiam celestis patria vocatur regio viuentium. Orig. lib. 3. in Job. Non maledicatur, inquit, dies mortis, neque dies finis, neque exitus ex hac vita. Est enim consummatio, & requies, & dolorum omnium transitus ac depositio. Sed dies nativitatis, ceu omnium æumnarum, angustiarum, dolorum, peccatorum atque impietatum initium atque introitum.

Sic apud Euseb. lib. 4. cap. 14. Ecclesia Smyrnensis scribit, se die martyrij Polycarpi tanquam natalium, cam gaudio & exultatione, coacto cœtu Ecclesiastico celebraturam. Auditur D. P Chrysologus: Natalem Sanctorum cùm auditis charissimi, nolite putare illum dici, quo nascuntur in terram de carne, sed de terra in celum, de labore ad requiem, de tentationibus ad quietem, de cruciatis ad delicias, non fluxas, sed fortes & stabiles & æternas: de mundanis risibus ad coronam & gloriam. Tales natales dignæ martyrum celebrantur. Cum ergo huiusmodi festivitas agitur, noli æstimare charissime, quod in foliis prandii & profusionibus epulis natales martyrum celebrentur: sed imitandum tibi proponitur quod in memoria martyris celebras. Ser. 120. pr.

Z 22 2 Idem